

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul al Institutului European din România” (www.ier.ro). Permisuniunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court’s database HUDOC.

Micallef împotriva Maltei (MC) – 17056/06

Hotărârea din 15.10.2009 (MC)

Art. 6

Art. 6 § 1

Drepturi și obligații cu caracter civil

Procedura injoncțiunii: *art. 6 aplicabil*

Instanță imparțială

Lipsa unei prevederi normative pentru a recuza un judecător pe motivul legăturii familiale cu avocatul uneia dintre părți: *încălcare*

În fapt – Sora reclamantului a pierdut un proces civil care a fost soluționat pe fond în 1992. A fost pronunțată o ordonanță președințială împotriva sa în 1985, în urma căreia vecinul său a introdus o acțiune pe fond. Aceasta a contestat ordonanța în fața instanței, care a declarat-o nulă și neavenită, pe motiv că a fost pronunțată cu încălcarea principiului contradictorialității. Această hotărâre a fost anulată în apel. În 1993, sora reclamantului a inițiat o procedură constituțională, susținând că președintele curții de apel nu a dat dovadă de imparțialitate obiectivă din cauza legăturilor sale de rudenie cu avocatul părții adverse. În 2002, după decesul surorii sale, reclamantul a intervenit în procedură. În 2005, acțiunea constituțională a fost respinsă. În 2006, reclamantul a sesizat Curtea Europeană. Prin hotărârea din 15 ianuarie 2008, una dintre Camerele Curții a constatat, cu patru voturi la trei, încălcarea art. 6 § 1 din Convenție pe motivul lipsei de imparțialitate obiectivă din partea curții de apel.

În drept – Art. 6 § 1: a) *Aplicabilitate* – Procedura ordonanței președințiale și procedura ulterioară unde a fost criticată lipsa de echitate nu pot fi privite ca distincte una de alta întrucât ele formează o singură procedură în raport cu fondul plângerii. Deși procedurile preliminare nu intră în mod normal sub aria de protecție a art. 6, Curtea observă că există, în prezent, un larg consens în rândul statelor membre ale Consiliului Europei în ceea ce privește aplicabilitatea art. 6 pentru măsurile provizorii, inclusiv pentru ordonanțe președințiale. Aceasta a fost și poziția adoptată în jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene. În procedurile excesiv de lungi, decizia instanței în cadrul procedurii ordonanței președințiale ține de multe ori locul unei decizii pe fond pentru un termen de timp destul de lung sau chiar permanent în situații excepționale. Rezultă că, în anumite cazuri, procedura provizorie și procedura din acțiunea principală se aplică pentru aceleași „drepturi și obligații cu caracter civil” în sensul art. 6 și produc aceleași efecte. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că nu se mai justifică să se considere în mod automat că procedura ordonanței președințiale nu este decisivă pentru drepturile sau obligațiile cu caracter civil. De asemenea, Curtea nu este convinsă că o deficiență apărută într-o astfel de procedură ar putea fi în mod necesar corectată în cadrul procedurii pe fond, având în vedere că orice prejudiciu suferit în acest interval ar putea deveni apoi ireversibil și șansele de a obține despăgubiri pentru prejudiciu ar

fi probabil micșorate, poate doar cu excepția unei compensații. Curtea consideră așadar că este necesară modificarea jurisprudenței. Art. 6 se va putea aplica dacă dreptul în cauză, atât în procedura din acțiunea principală, cât și în procedura ordonanței președințiale, are un „caracter civil” în sensul art. 6 și dacă măsura provizorie este decisivă pentru dreptul sau obligația cu caracter civil respectivă, indiferent de perioada în care a fost în vigoare. Totuși, Curtea admite că, în cazuri excepționale, poate fi imposibil să se respecte toate cerințele prevăzute la art. 6. Astfel, în timp ce independența și imparțialitatea instanței sau a judecătorului în cauză constituie garanții inalienabile care trebuie respectate într-o astfel de procedură, există posibilitatea ca alte garanții procedurale să nu se aplice decât în măsura permisă de natura și scopul procedurii provizorii respective. În speță, procedura din acțiunea principală privea în substanță folosirea de către vecini a dreptului de proprietate și – prin urmare – un drept cu caracter civil. Ordonanța urmărea să soluționeze problema aceluiași drept cu cel în discuție în procedura din acțiunea principală și era imediat executorie. Rezultă că art. 6 este aplicabil.

Concluzie: excepții preliminare respinse (unsprezece voturi la șase).

b) *Cu privire la fond* – În temeiul dreptului maltez, astfel cum se prezenta acesta la momentul faptelor, un judecător nu avea în mod automat obligația de a se retrage din cauzele în care imparțialitatea sa putea reprezenta o problemă, și o parte la proces nu putea recuza un judecător pe motiv că exista o legătură de rudenie – fără a mai discuta despre o relație de rudenie de tip unchi-nepot – între un judecător și avocatul părții adverse. Între timp, dreptul maltez a fost modificat și permite acum recuzarea unui judecător pe motivul existenței unei legături de rudenie. În litigiul în discuție în speță, Curtea consideră că relația de rudenie strânsă dintre avocatul părții adverse și președintele instanței este suficientă pentru a justifica în mod obiectiv temerile cu privire la lipsa de imparțialitate a completului de judecată.

Concluzie: încălcare (unsprezece voturi la șase).